

Normes internacionals i dret social comunitari

2013/2014

Codi: 100494

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500258 Relacions laborals	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Alberto Moreno Sole

Correu electrònic: Alberto.Moreno@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

És de interès un bon coneixement de les matèries del primer curs per a la comprensió per part de l'alumnat de les nocions bàsiques de fonts del Dret, jerarquia de normes i aplicació del Dret.

Objectius

La assignatura Normes internacionals i dret social europeu s'imparteix al segon quadrimestre del segon any de carrera. Aquesta matèria té com a objectiu que l'alumne adquireixi nocions bàsiques del grau de relacions internacionals en relació a les normes internacionals i europees en matèria socio-laboral. Això inclou, tan la normativa d'àmbit general sorgides del sistema de Nacions Unides i particularment la Organització Internacional del Treball, com la normativa creada en el marc de la Unió Europea. Els creixents efectes de la globalització en les relacions laborals, l'increment de la mobilitat dels treballadors i la pressió per una universalització dels estàndards mínims internacionals de la agenda per un treball digne per a tothom incorporada als Objectius del Mil·lenni ha conduït a una progressiva codificació internacional de la normativa laboral. Això comporta la necessitat de incorporar plenament a l'ensenyament del Dret del Treball els mecanismes de creació, aplicació i control del Dret internacional i les seves implicacions a nivell regional i nacional. D'altra banda la progressiva ampliació de la dimensió social de la integració europea y el desenvolupament del Dret Social Europeu comporta una gradual convergència de les polítiques i les normatives nacionals al interior de la UE que han de incorporar els estàndards i la normativa comú.

Des de la perspectiva formativa del Dret Internacional Públic i el Dret de la Unió Europea es pretén de l'estudiant l'assoliment de diversos objectius entre els quals destaquen:

- Identificar l'objecte, les fonts i els principis del Dret del Dret Internacional Públic i del Dret Comunitari europeu
- Diferenciar els diversos subjectes que interactuen en l'àmbit del Dret Internacional Públic i el Dret comunitari europeu.
- Coneixer els mecanismes de creació, aplicació i control del Dret Internacional Públic i el Dret comunitari europeu.
- Comprendre les inter-relacions entre dret internacional, el dret europeu i els drets nacionals.
- Coneixer els principals drets i deures derivats de la normativa internacional i europea en relació als treballadors i les relacions laborals.

Competències

- Relacions laborals
- Aplicar les tecnologies de la informació i de la comunicació en els diferents àmbits d'actuació.
- Assessorar i gestionar en matèria d'ocupació i de contractació laboral.
- Assessorar organitzacions sindicals i empresarials i els seus afiliats.
- Automotivar-se emprant accions formatives específiques que permetin actualitzar els coneixements propis.
- Comunicar i defensar un projecte oralment.
- Convèncer els altres del punt de vista propi.
- Expressar idees o fets d'una manera clara i persuasiva.
- Fer funcions de representació i de negociació en diferents àmbits de les relacions laborals.
- Preparar, redactar i formalitzar els escrits generals en els tràmits administratius i judicials.
- Redactar i formalitzar informes i escrits.
- Representar tècnicament les persones o les entitats en l'àmbit administratiu, fiscal i processal, i de defensa davant dels tribunals del Social.
- Tenir capacitat de decisió, agudeses per prendre decisions i capacitat de jutjar.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar com a negociador en una negociació col·lectiva plantejada com a treball pràctic.
2. Aplicar i utilitzar a la pràctica docent els mecanismes dels convenis col·lectius.
3. Aplicar les tecnologies de la informació i de la comunicació en els diferents àmbits d'actuació.
4. Automotivar-se emprant accions formatives específiques que permetin actualitzar els coneixements propis.
5. Classificar les institucions bàsiques de representació dels treballadors en les empreses.
6. Comprendre el significat i el procediment de cada un dels tràmits i els mitjans d'impugnació en cada supòsit.
7. Comunicar i defensar un projecte oralment.
8. Convèncer els altres del punt de vista propi.
9. Explicar les modalitats de la col·locació i de la intermediació en el mercat de treball.
10. Expressar idees o fets d'una manera clara i persuasiva.
11. Reconèixer les diferents mesures que configuren el conflicte col·lectiu.
12. Redactar i formalitzar informes i escrits.
13. Tenir capacitat de decisió, agudeses per prendre decisions i capacitat de jutjar.
14. Treballar de manera autònoma.
15. Treballar en equip.
16. Valorar els beneficis dels sistemes extrajudicials de resolució de conflictes en la pràctica processal.

Continguts

BLOC I.

1.- Concepte i principals característiques del Dret Internacional Públic

El dret internacional públic com a sistema jurídic de la societat internacional. El paper institucional de les Nacions Unides i altres organitzacions internacionals. Característiques y principis estructurals del Dret internacional públic

Lliçó 2.- El procés de formació i aplicació de normes en el Dret Internacional Públic.

Concepte de font del Dret Internacional Públic. Els tractats. La celebració de tractats. La aplicació de les normes contingudes en els tractats internacionals a l'Estat espanyol. El paper de la jurisprudència nacional i

internacional en la interpretació i aplicació de normes internacionals.

Lliçó 3.- Les Organitzacions Internacionals.

Definició i diferències amb altres actors internacionals. La subjectivitat internacional de les Organitzacions internacionals. Competències de las OOII. La creació de normes jurídiques. El control del compliment de les obligacions internacionals dels Estats per les OOII.

Lliçó 4.- La Organització Internacional del Treball: Aspectes generals.

Origen i evolució de la OIT. La Declaració de Filadèlfia de 10 de maig de 1944. Objectius i finalitats. Estructura orgànica y funcional. Adquisició i pèrdua de la condició de membre. La OIT i el Sistema de Nacions Unides: La agenda social internacional i la cooperació tècnica.

Lliçó 5.- La activitat normativa de la OIT

La elaboració de Tractats, recomanacions i resolucions. Obligacions dels Estats respecte a les resolucions de la Conferència General. Ratificació i entrada en vigor dels tractats. Les reserves. La revisió i retirada

Lliçó 6.- Aplicació i control del compliment de la normativa de la OIT

La Comissió d'Experts sobre l'aplicació de convenis i recomanacions. El sistema d'informes. Els procediments de reclamació i queixes.

Lliçó 7.- Institucions comunitàries i Dret comunitari

Antecedents del procés de creació de la UE. Institucions i presa de decisions. Distribució de competències entre la UE i els Estats membres. Canvis del tractat de Lisboa.

Lliçó 8.- La aplicació del Dret comunitari i els drets interns

La aplicació del dret comunitari pels Estats membres. Principis de jerarquia normativa, aplicació directe, subsidiarietat i complementarietat. Principals instruments normatius de la UE. El control del compliment del Dret comunitari.

BLOC II.

Lliçó 9. La construcció europea i la seva dimensió social.

Evolució del dret social europeu des de 1957. La política social comunitària després de la reforma del Tractat d'Amsterdam i del Tractat de Niça. Les aportacions del Tractat de Lisboa.

Lliçó 10. Evolució dels objectius socials i la seva instrumentació jurídica comunitària.

L'agenda Social Europea. La Carta dels Drets Fonamentals de la UE.

Lliçó 11. El mercat interior. La lliure circulació de treballadors. El dret d'establiment i la lliure prestació de serveis.

La noció de treballador. Àmbit d'aplicació de la lliure circulació. Els drets vinculats a la lliure circulació de

treballadors i al principi de la no-discriminació: a) Desplaçament i residència; b) Accés a l'ocupació; c) Condicions de treball; d) Permanència en el país de treball després del cessament de l'activitat laboral. Les diverses vies de dur a terme la lliure prestació de serveis i la seva evolució normativa i jurisprudencial

Lliçó 12. Àmbits de competència compartida.

A) salut i seguretat dels treballadors; b) condicions de treball; c) integració de les persones excloses en el mercat de treball; d) informació i consulta dels treballadors; e) igualtat entre homes i dones.

Lliçó 13. L'àmbit de les competències reservades als Estats membres.

A) La seguretat social; b) la protecció dels treballadors en cas de rescissió del contracte de treball; c) representació i defensa col·lectiva dels interessos dels treballadors; d) condicions de treball de nacionals de tercers Estats; e) contribucions financeres per a la promoció de l'ocupació i la creació d'ocupació. Àmbits de competència exclusiva dels Estats membres: a) remuneracions; b) dret d'associació; c) dret de vaga; d) l'acomiadament.

Lliçó 14. De l'estratègia de Lisboa a l'estratègia 2020.

L'estratègia europea d'ocupació. Les directrius comunitàries i els plans nacionals d'ocupació. La cohesió econòmica, social i territorial. La política regional i els fons estructurals. El Fons Social Europeu: objectius i accions.

Lliçó 15. La no-discriminació entre homes i dones.

La igualtat de remuneració entre homes i dones: abast de les nocions d'igualtat i remuneració. La igualtat en relació amb l'accés a l'ocupació, formació professional i condicions de treball. Les mesures de promoció de la igualtat d'oportunitats per a la dona. Evolució del dret a la igualtat de tracte. El principi de la no-discriminació.

Metodologia

El centre del procés d'aprenentatge és el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca, subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1 Classes magistrals. En elles l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i seu el marc jurídic normatiu i jurisprudencial. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne.

1.2. Classes pràctiques. En elles els estudiants, en grups reduïts, analitzen i resolen juntament amb el professor casos pràctics prèviament elaborats. En supòsits concrets, els casos s'elaboraran a classe. La base del treball pràctic és la comprensió i aplicació crítica de la normativa i jurisprudència relacionades amb el contingut essencial explicat a les classes teòriques.

2. Activitats autònomes:

2.1. Elaboració de documents d'activitats pràctiques, que seran lliurats i analitzats a l'aula. Es tracta de casos pràctics proposats amb l'antelació suficient pel professorat, o bé de l'elaboració de fitxes de jurisprudència, normativa o d'altres documents.

2.2. Cerca i lectura de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics.

2.3. Estudi

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
CLASSES MAGISTRALS	25,5	1,02	1, 4, 5, 13
CLASSES PRÀCTIQUES	22	0,88	2, 3, 7, 8, 10, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
CERCA I LECTURA DE BIBLIOGRAFIA I JURISPRUDÈNCIA	37,5	1,5	3, 4, 9, 14
ELABORACIÓ DE DOCUMENTS D'ACTIVITATS PRÀCTIQUES	25	1	6, 12, 14, 16
ESTUDI	35	1,4	4, 10, 12, 14, 16

Avaluació

1. AVALUACIÓ ORDINÀRIA

Aquest sistema combina l'avaluació continuada de les classes pràctiques i la resolució d'un examen teòric final.

1.1 Avaluació continuada de les classes pràctiques.

Requereix assistir a les classes pràctiques, lliurar els casos pràctics i resoldre a l'aula les activitats avaluable proposades. L'avaluació continuada es considerarà superada quan la mitjana de les qualificacions obtingudes sigui com a mínim de cinc punts.

1.2 Examen teòric final.

Només el podran realitzar les persones que hagin superat l'avaluació continuada de les classes pràctiques. Consistirà en la resolució de tres preguntes curtes i una llarga per cada un dels dos blocs, cadascuna corresponent a un o més epígrafs i/o subepígrafs del contingut de l'assignatura.

Cadascuna de les preguntes d'aquest examen es qualificarà de 0 a 10 punts. La qualificació de l'examen teòric final s'obtindrà de la mitjana resultant de la nota de totes les preguntes. .

1.3 Qualificació de l'assignatura amb el sistema d'avaluació ordinari

La puntuació obtinguda en l'avaluació continuada tindrà un valor del 50% de la qualificació de l'assignatura. La puntuació de l'examen teòric final tindrà un valor del 50% de la qualificació de l'assignatura.

Quan s'hagi superat l'avaluació continuada i s'hagi obtingut un mínim de 4 punts a l'examen teòric final, la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà fent la mitjana corresponent. L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'una mitjana mínima de 5 sobre 10. Quan la qualificació de l'examen teòric final sigui inferior a 4 la nota final serà suspens.

2. REAVALUACIÓ

A la reavaluació s'hi podran presentar les persones que hagin optat directament per aquest sistema d'avaluació o que no hagin superat l'avaluació continuada. També el podran realitzar els alumnes que hagin seguit el sistema d'avaluació ordinari i no s'hagin presentat o hagin suspès l'examen ordinari (en aquests casos la nota que puguin tenir en l'avaluació continuada no els computa).

La reavaluació constarà de dues parts:

2.1 Un examen teòric, que consistirà en la resolució de 6 preguntes curtes i 2 llargues de desenvolupament, cadascuna corresponent a un o més epígrafs i/o subepígrafs del contingut de l'assignatura. Cada pregunta es puntuarà de 0 a 10 punts. La qualificació de l'examen s'obtindrà de la mitjana resultant de la nota de totes les preguntes.

2.2 Un examen pràctic, que consistirà en la resolució convenientment fonamentada en dret, d'un supòsit pràctic amb el contingut temàtic corresponent a la matèria objecte d'examen. Aquesta part de l'examen tindrà un valor del 50% de la nota.

2.3 La qualificació final de la reavaluació s'obtindrà fent la mitjana de la puntuació obtinguda en les dues parts. L'assignatura s'aprovarà quan s'hagin superat independentment cadascuna de les dues parts de la reavaluació.

3. DATES DELS EXÀMENS

Es faran públiques a través de la pàgina web del Facultat de Dret (apartat "Informació acadèmica")

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
ACTIVITATS DE CLASSE PRÀCTICA I EXAMEN PRÀCTIC	50	2,5	0,1	1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 16
EXAMEN TEÒRIC (ORDINARI O DE REAVALUACIÓ)	50	2,5	0,1	5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16

Bibliografia

Bibliografia general:

DIEZ DE VELASCO, M. Instituciones de derecho internacional público, Tecnos, Madrid, 2007

PASTOR, J.A. Curso de derecho internacional público y organizaciones internacionales, Tecnos, Madrid, 2008

BONET PEREZ, J. (2007) Mundialización y régimen jurídico internacional del trabajo. La Organización Internacional del Trabajo como referente político-jurídico universal, Editorial Atelier y Universidad de Barcelona, Barcelona 2007.

OIT (2008 a) Programas de trabajo decente por país en la OIT. Segunda versión, Ginebra, julio, pp. 32

OIT (2008 b) Medición del Trabajo Decente. Documento de trabajo para la reunión tripartita de expertos sobre medición del trabajo decente, Ginebra septiembre, pp. 73

OIT (2006) Trabajo decente: Del programa piloto a los programas por país, Ginebra mayo, Ginebra, pp. 111

OIT (2009) Las Reglas del Juego. Una breve introducción a las normas internacionales del Trabajo, Ginebra.

MANGAS MARTÍN, A.; LIÑÁN NOGUERAS, D.J., Instituciones y Derecho de la Unión Europea, Tecnos 6ª Edición, Madrid, 2010.

SANCHEZ, V. (dir), Derecho de la Unión Europea, Huygens ed., 2010

ABELLÁN HONRUBIA, V.; VILÀ COSTA, B. (dir): Lecciones de Derecho Comunitario Europeo, Ariel derecho, Barcelona, 2005.

COLINA ROBLEDO, M, RAMÍREZ MARTÍNEZ J.M., SALA FRANCO T. Derecho Social Comunitario. Ed. Tirant lo Blanch, Valencia 1997.

CRUZ VILLALÓN J., PÉREZ DEL RÍO T. (coord.). Una aproximación al Derecho Social Comunitario. Ed. Tecnos, Madrid, 2000.

MONTOYA MELGAR A, SEMPERE NAVARRO A.V., GALIANA MORENO J.M. Instituciones de Derecho Social Comunitario. Ed. Tecnos, Madrid, 1997.

RODRÍGUEZ-PIÑERO ROYO, M.C (et altri), Manual de Derecho Social de la Unión Europea, Editorial Tecnos, Madrid, 2011.

SERVAIS, J.M. Droit social de la Union Européenne. Ed. Bruylant, Bruselas, 2008.

Bibliografia classes pràctiques:

Al llarg del curs es facilitarà documentació complementària a l'alumnat (normativa, documents, resolucions de la OIT i jurisprudència del Tribunal de Justícia).

Normativa:

GONZALEZ, J.D. Legislación básica de derecho internacional público Tecnos, Madrid, 2009

Carta de Nacions Unides

Conveni de Viena sobre el Dret dels Tractats entre Estats de 1969

Conveni constitutiu de la OIT

Constitució Espanyola i Estatuts de Autonomia

Version consolidada del Tratado de la Unión Europea y del Tratado de Funcionamiento de la Unión Europea.

Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea.

Enllaços web:

<http://www.un.org/es/> Organització de Nacions Unides

<http://www.un.org/es/ecosoc/> Consell Econòmic i Social de Nacions Unides

www.ilo.org. Organització internacional del treball